

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Identitás és elidegenedés (felekezetismeret)

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş - Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3. Intézet	Református Tanárképző Zeneművészeti Intézet
1.4. Szakterület	Teológia
1.5. Képzési szint	Mesterképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Interkulturális és interkonfesszionális mediáció
1.7. Képzési forma	nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Identitás és elidegenedés (felekezetismeret)				A tantárgy kódja		TMM5411		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Püsök Sarolta, habilitált egyetemi docens							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Püsök Sarolta, habilitált egyetemi docens							
2.4. Tanulmányi év		II.	2.5. Félév		4.	2.6. Értékelés módja		K	2.7. Tantárgy típusa	SZT

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	-
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	24	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	-
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					42
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					42
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					96
3.8. A félév összóraszama					120
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - támogatja a társadalmi párbeszédet - együttműködéseket hoz létre - vitákban vesz részt - interkulturális tudatosságot tanúsít - jó interkulturális kompetenciákról tesz tanúbizonyságot - kultúrákat tanulmányoz 	
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> - filozófiai, etikai és vallási ismereteket alkalmaz - tiszteletben tartja a kulturális értékek és normák sokféleségét - empátiát tanúsít - megegyezésre törekszik - konfliktusokat old meg - aktívan odafigyel 	

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az előadássorozat egyik célja, hogy hozzájáruljon a különféle vallási és etnikai entitások kölcsönös tiszteleten alapuló viszonyulásmódjának kialakításához a sajátos erdélyi közegben • Az előadássorozat többféle tudományterület (vallás, antropológia, pszichológia, filozófia, történelem és jog) eszköztárának ötvöztetésével próbál segítséget nyújtani a különféle társadalmi és kulturális összefüggések elemzéséhez és megértéséhez
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Az előadássorozat</p> <ul style="list-style-type: none"> • a kultúrával és a vallással kapcsolatos általános ismereteket kínál, és beszél ezeknek az egyének és különféle csoportok viselkedésére gyakorolt hatásáról. • ismerteti a multikulturális és –konfesszionális társadalomhoz kötődő kompetenciákat (önreflexió képessége, sztereotípiák és előítéletek leépítésének képessége stb.) • betekintést nyújt néhány erdélyi és európai vallási közösség sajátosságaiba • ismerteti a vallási és kulturális szempontból egymástól különböző egyének és közösségek békés együttélésének alapjait

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Fogalmak tisztázása, önazonosság és másság kérdése . A vallásközi és interetnikai identitás bibliai és teológiai vetületei. Vallások és etnikumok a Bibliában. Az egyház és a világvallások.	Bemutatás, problematizálás, megvitatás	
2. A héberekről/zsidókról és anabaptistákról általában és erdélyi vonatkozásban.	- „-	
3. Az iszlám világról általában és erdélyi vonatkozásban.	- „-	
4. Keleti vallások, filozófiai irányzatok, etnikumok és kultúrák általában és erdélyi vonatkozásban.	- „-	
5 A női és férfi lét különféle vonatkozásai	- „-	
6. A kivándorlás és bevándorlás szociális, interkulturális és vallásközi aspektusai. A hit globális és konfesszionális vetületei.	- „-	

7. Római – és görög katolikus felekezeti identitás.	- „-“	
8. Ortodox (görög keleti) felekezeti identitás	- „-“	
9. Protestáns felekezeti identitás	- „-“	
10. Posztmodern vallásosság	- „-“	
11. Az identitás lebontására irányuló próbálkozások. A modernizmus és az alteritás teológiai vonatkozásai	- „-“	
12. A párbeszéd esélyei. Gyakorlati lépések dialógus megvalósításához. Interkulturális kommunikáció. Lehetőségek és korlátok.		

Könyvészet

Kötelező

- BUBER, Martin, *Eu și tu*, Ed. Humanitas, București, 1992.
- BUSCH, Ererhard: Egy felekezet arculata, Kálvin Kiadó, Budapest, 2008
- BUȚIU, Călina Ana: Comunicare interpersonală. Formarea pentru practici conversaționale, Edit. Aeternitas, Alba Iulia 2003
- Ferréol, Gilles; Guy Jucquois, *Dicționarul alterității și al relațiilor interculturale*, Editura „Polirom“, Iași, 2005
- McGRATH, Alister E.: Bevezetés a keresztény teológiába. Budapest: Osiris, 1995.
- Healing of Memories, *Az Erdélyi egyházak és vallási közösségek rövid története*, Dieter Brandes, Vasile Grajdian, Olga Lukács, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2008.
- *Identități confesionale în Europa Central-Orientală (secolele XVII-XXI) / Confessional Identities in Central-Oriental Europe in the 17th-21th Centuries*, coordonatori: Nicolae Bocșan, Ana Victoria Sima, Ion Cârja, Presa Universitară Clujeană, 2009.
- KOPP Mária- SKRABSKI Árpád 1995. Magyar lelkiállapot. Végeken Kiadó (Zsámbék).
- MEYENDORFF, John: *Ortodoxie și catolicitate*, Sofia, București, 2003.
- MILCU, Marius: Psihologia relațiilor interpersonale. Competiție și conflict, Edit. Polirom, Iași 2005.
- Dr. NAGY Antal Mihály: A keresztyénség és a vallások, in: Napkelettől – Napnyugatig, Vallástörténeti tanulmányok I., Ref. Zsinati Iroda, Budapest, 1999.
- NIESEL, Wilhelm: Evangélium és az egyházak, Kolozsvár, 1992
- STĂNILOAE, Dumitru, *Ortodoxie și românism*, București, Edit. Albatros, 1998
- VOLF, Miroslav: *Ölelés és kirekesztés*, Budapest, Harmat, 2001

Ajánlott

- BLAGA, Lucian, *Spațiul mioritic*, București, Editura Oficiul de Librărie, 1936
- BARTA, Cristian, *Aspecte teologico-identitare în evoluția istorică a Bisericii Române Unite: Gherontie Cotore și "Articulusurile ceale de price"*, în APULUM. ACTA MUSEI APULENSIS, Categ CNCIS B, XXXIX, 2002, P.335 – 343.
- GHIȘA, Ciprian, *Biserica Greco-Catolică din Transilvania (1700-1850). Elaborarea discursului identitar*, Presa universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2006.
- GLASENAPP, Helmuth von: Az öt világvallás. Gondolat Kiadó, Budapest, 1975.
- KOVÁCS Ábrahám: Különböző teológiai megközelítések más vallásokhoz, in: Napkelettől – Napnyugatig, Vallástörténeti tanulmányok I., Ref. Zsinati Iroda, Budapest, 1999.
- KÜNG, Hans: *Világvallások etikája*, Egyházfórum, Budapest, 1994.
- PÜSÖK Sarolta: *Vallások, mítoszok és vallásfilozófiai irányzatok/ Vallástörténeti jegyzetek, (Religii, Mitologii și Curentele Filozofico-Religioase/Curs de Istoria și filozofia religiei)*, Cluj-Napoca -Ro, Ed. Egyetemi Műhely, 2012. Pg. 226, ISBN 978-606-8145-20-4
- PÜSÖK Sarolta: *Útközben (Pe drum)*, Kolozsvár/Cluj-Napoca - Ro, Ed. Egyetemi Műhely, 2016. Pg. 363, ISBN 978-606-8886-02-2
- PÜSÖK Sarolta: *Nők és férfiak az Ószövetségben (Femei și bărbați în Biblie)* – In: Erdélyi Református Naptár 2012, Cluj-Napoca -Ro, 2011, pp. 46-61., pg. 15
- PÜSÖK Sarolta: *Az egyház mint nemzetmegtartó erő – a 20. századi magyar teológia tükrében (Rolul Bisericii în susținerea neamului)* – In: Átjárható határok – Ünnepi kötet dr. Gaál Botond professzor 65. születésnapjára/ Acta Theologica Debrecinensis 2. (szerk: Fekete Károly–Kustár Zoltán–Kovács Ábrahám)Debrecen, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, 2011, pp. 441-457, pg. 16
- PÜSÖK Sarolta: *„Az igaz ember hitből él” (Róma 1,17) – a hit, mint a református önértelmezés fő alkotóeleme* ("Cel neprihanit va trai prin credinta."(Rom 1,17) – credința, ca principalul element al identității reformate) – In. Studia

Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Kolozsvár/Cluj-Napoca -Ro, 2017, Nr.2., pp. 216-229., pg.13, DOI: 10.24193/subbtref.62.2.15

- PÜSÖK Sarolta: *Hagyományörzés és újítás összjátéka az erdélyi református egyházban az 1989-es változásokat követően (Tradiție și inovație în biserica reformată din Ardeal după 1989. – Reflexii privind bazele biblice și psihologice ale căsătoriei)*– In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2017, Nr.1., pp. 185-192., pg. 8
- PÜSÖK Sarolta: *Református világnézeti nevelés (Educația confesională reformată)*– In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2016, Nr.1., pp.180-189, pg. 10
- PÜSÖK Sarolta: *Emeljük tekintetünket egy könyvre – Gondolatok az olvasótól az olvasóhoz az Institutio új fordításával kapcsolatban (Să înălțăm privira către o carte – Gânduri de la cititori către cititori despre noua traducere a Învățăturii lui Calvin)*– In: Igazság és Élet, Református Továbbképző Intézet kiadványa, Debrecen, 2015, Nr.3., Ed. VIII., pp. 493-498., pg. 5
- PÜSÖK Sarolta: *A szorongásról, (Despre anxietate)* In: ŐRSZAVAK, Magyarságismereti Tanításmódszertani Folyóirat Szórványban Élőknek, 2014 júniusi szám: http://www.nyeomszsz.org/orszavak/index.php?option=com_content&view=article&id=317&Itemid=94
- PÜSÖK Sarolta: *A szeretet gyakorlása és tanítása (Despre iubire)*, In : ŐRSZAVAK, Magyarságismereti Tanításmódszertani Folyóirat Szórványban Élőknek, 2014 júniusi szám: http://www.nyeomszsz.org/orszavak/index.php?option=com_content&view=article&id=317&Itemid=94
- PÜSÖK Sarolta: *A felelősség kérdése Tolsztoj Feltámadásában (Problematika responsabilității în romanul Înviearea de Tolstoi)*– In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2013, Nr.1., pp.5-15., pg.11
- PÜSÖK Sarolta: *Gyarapodni Isten és emberek előtti kedvességben – Hatékony kapcsolatteremtés és ápolás a lelkipásztori és tanári szolgálatban (A crește în har față de Dumnezeu și față de oameni – Succes în relații interumane în profesia de preot și profesor)* – In. Sárospataki Füzetek, Sárospatak - Hu, 2010/4., pp. 31- 43. pg. 12
- PÜSÖK Sarolta: *Az eleve elrendelés kérdése, avagy a „mennyei puzzle” kirakása (Predestinația sau asamblarea unui puzzle ceresc)* – In: Egyediség és véletlen – interdiszciplináris párbeszéd 4., (A Bolyai Társaság szervezésében a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen tartott 4. nemzetközi interdiszciplináris konferencia előadásai, 2015. nov. 6-7.), ISBN 978-606-8145-95-2, Cluj-Napoca, Ed. Egyetemi Műhely Kiadó, 2016, pp.167-179., pag.12,
- PÜSÖK Sarolta: *A Biblia mint a sikeres kommunikációs modellek tárháza (Biblia, o culegere a modelelor eficiente de comunicare)* – In: Paradigma(váltás) és kommunikáció – interdiszciplináris párbeszéd 1., (A Bolyai Társaság szervezésében a kolozsvári Babes-Bolyai Tudományegyetemen tartott 1. nemzetközi interdiszciplináris konferencia előadásai, 2012. május 4-5.), ISBN: 978-606-8145-53-2, Cluj-Napoca, Ed. Egyetemi Műhely Kiadó, Cluj-Napoca, 2014, pp.89-104., pag.15,
- PÜSÖK Sarolta: *„Frauenwürde als Menschenwürde”: Die Problematik der Sünde in Tolstois Auferstehung bezüglich der Beziehung zwischen den Hauptpersonen – („Demnitatea femeii ca demnitate umană”: Problematika păcatului în romanul Înviearea de Tolstoi privind relația personajelor principale)* – In. Women and Religion – Dignity of the Woman as Dignity of the Human Being/ ESWTR Conference / Budapest-Hu - 2010, Cluj, Verbum, 2011, pp.193-203., pg. 10.
- PÜSÖK Sarolta: *A dialógus és feltételei a megbékéléshez vezető úton (Dialogul și condițiile lui în procesul de reconciliere)* – In. Református Szemle, Cluj-Napoca -Ro, 2010, Nr.6., Ed. 103., pp.626–636., pg.10
- PÜSÖK Sarolta: *A kanaáni vallás, adalékok az óizraeli vallás megismeréséhez (Religia din Canaan)* – In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2009/ 2. , pp.19-39., pg. 20
- PÜSÖK Sarolta: *Tanítsunk-e más vallásokról, és ha igen, akkor mit és hogyan?(Trebuie să învățăm despre alte religii? Dacă da, ce anume și cum?)* – In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2007, Nr.1-2. pp.143-152., pg. 9
- PÜSÖK Sarolta: *Vallás, vallások és etika viszonya (Relația dintre religie și etică)*– In: Református Szemle, Cluj-Napoca -Ro, 2005, Nr.3., pp.306–317., pg. 11
- PÜSÖK Sarolta: *A Hitvallásismeret elvi és gyakorlati kérdései (Aspectele teoretice și practice ale disciplinei: Cunoștințe Confesionale)* – In. Studia Univ. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvanica, Cluj-Napoca -Ro, 2003, Nr. 1-2., pp.138–150., pg. 12
- PÜSÖK Sarolta: *Nőmozgalmak, feminista teológia? Kísérlet a főbb irányvonalak és kérdéskörök ismertetésére (Prezentarea critică a mișcărilor și a teologiei feministe)* – In: Református Szemle, Cluj-Napoca -Ro, 2002, Nr.4–5., pp.369–381., pg. 12
- PÜSÖK Sarolta: *Művészet, képrombolás, reformáció és a képi megjelenítés létjogosultságáról (Artă, iconoglastie, reformă și competența reprezentării prin imagini)* – In: Studia Uni. Babeş-Bolyai, Theologia Reformata Transylvaniensis, 2001., Nr. 1., pp.139–150., pg.11

Fakultatív

- HÉZSER, Gábor, *Interkulturelle Szenen der Suche nach Menschenwürde Ehebegleitung*

- HUNYADI László, DR: *Az emberiség vallásai az óskortól napjainkig*. Lipták Kiadó, Budapest. 1998
- NOICA, Constantin, *Sentimentul românesc al ființei*, București, Humanitas, 1996
- REMOND, Rene, *Religie și societate în Europa*, Iași, Polirom, 200
- WEISS, Helmut, *Entwicklung interkultureller Kompetenz in Seelsorge und Beratung durch internationale Begegnungen*
- WEISS, Helmut (volum colectiv), *Ethik und Praxis des Helfens in verschiedenen Religionen*, Neukirchen-Vluyn, 2005.
-

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Könyvészet		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Az emberek egyre gyakrabban szembesülnek a sokféleséggel, saját maguk megismerésén túl óriási kihívás a másság megismerésének és a rájuk gyakorolt hatásának a feladata. Az előadássorozat segítséget nyújt az utóbbi folyamathoz.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Minden vizsgakérdésnél legalább a min. átmenő jegy elérése	Szóbeli vizsga	50%
		Dolgozat (CV narratív)	50%
10.5 Szeminárium / Labor			
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az egyes témakörökhöz kapcsolódó kérdések 50%-ának a megválaszolása az előadások ill. a kötelező szakirodalom alapján. Vagy Az akadémiai követelményeknek megfelelő 6-8 oldalas dolgozat készítése az előadásokhoz kapcsolódó választott témából.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja
---	--

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

								
								

Kitöltés időpontja:

2025.04.30.

Előadás felelőse:

Dr. habil. Püsök Sarolta, egyetemi docens

Szeminárium felelőse:

Dr. habil. Püsök Sarolta, egyetemi docens

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

...

Intézetigazgató:

Dr. Péter István